

De kleine Ezelsbruggetjes voor Dummies

**Huiswerkbegeleiding.nl
en Anna Roelofsz**

BBNC
uitgevers

Amersfoort, 2016

Inhoud

Inleiding	9
Hoofdstuk 1: Nederlands	15
Grammatica	16
't Kofschip	16
Wel of geen t toevoegen	17
Koppelwerkwoorden	17
Zwakke en sterke werkwoorden	18
Klinkers en medeklinkers	19
Zinsontleden	19
Onbepaalde voornaamwoorden	20
Spelling	20
Meervoud van woorden die eindigen op -ik	21
Geen q zonder u	21
Dubbele klinker aan het eind van een woord?	22
Als de klank lang is, is het woord kort	22
Onmiddellijk	22
Concurreren	23
Professor	23
Interessant	23
Rouw of rauw?	23
Lijden of leiden?	23
Millennium	23
Burgemeester of burgermeester?	24
Commissaris	24
Verrassen of verassen?	24

Hoofdstuk 2: Moderne vreemde talen: Engels	25
Grammatica	26
Werkwoorden en tijden	26
Spelling	31
Gekke Henkie twijfelt	31
I before e, except after c	31
School, scheme, schedule	31
Kort Amerikaans	31
Necessary	32
Marry and bury	32
Woordenschat	33
Hoofdstuk 3: Moderne vreemde talen: Frans	35
Grammatica	35
Passé composé met être	36
Bijvoeglijk naamwoord voor zelfstandig naamwoord	37
Spelling	38
Wanneer krijgt een woord een hoedje?	39
Accent grave of accent aigu?	39
Een c of een ç?	40
Meervoud met x in plaats van s	40
Français of français?	40
Mannelijk of vrouwelijk?	41
Woordenschat	41
A droite en a gauche	41
Minuit en midi	42
Livre en lire	42
Ascenseur en escalier	42
Hoofdstuk 4: Moderne vreemde talen: Duits	43
Grammatica	43
Naamvallen	44
Hoofdstuk 5: Klassieke talen	49
Latijn	50
Grammatica	51
Woordenschat	53
Grieks	54
Griekse letters in het Nederlands	55

Hoofdstuk 6: De exacte vakken	63
Rekenen, wiskunde en informatica	65
Goochelen met getallen	65
Informatica	71
De zeven lagen van OSI	71
Bits en bytes	72
Over IP-adressen	73
Scheikunde	74
De eerste twintig elementen	74
Metalen	75
Kleine rijtjes	76
Tweelingen	76
Alkanen	77
Water en zuur	77
Scheidingsmethoden	78
Natuurkunde	78
Wetmatigheden	80
Kleurcodering voor elektronica	81
Alle kleuren van de regenboog	82
Magneet	83
Hoofdstuk 7: Biologie	85
Structuur in de natuur	86
Wat groeit en bloeit	87
Allemaal beestjes	88
Het menselijk lichaam	89
Voedingsstoffen	91
Hoofdstuk 8: Aardrijkskunde, geschiedenis en economie	93
Aardrijkskunde	94
Topografie	94
Het heelal	96
Het landschap	99
Geschiedenis	101
Staatsinrichting	101
Oorlog	103
Klassieke geschiedenis	104
De Bijbel	104

Economie.....	105
Boekhouden	105
Handig afko's uit de economie	107
Hoofdstuk 9: Muziek	109
Toonladders	110
Welke snaar zit waar?	114
Hoofdstuk 10: Tien ezelsbruggetjes voor het dagelijks leven	115
Wat is er mis met Ding Flob Bips?.....	115
Zomertijd en wintertijd	116
Links en rechts	117
Multiple gok	119
Amsterdamse en Leidse grachten	120
Olympische kleuren	121
Verstand van verzekeren	121
Stel, iemand wordt onwel	122
Test je toetsenbord	124
Autorijden.....	124
Schroeven, deksels en doppen.....	125
Bijlage	127
Engelse woorden die je vast bekend voorkomen	127
Franse woorden die je vast bekend voorkomen	132
Duitse woorden die je vast bekend voorkomen	135
Latijnse woorden uit je dagelijks leven.....	138
Index	141

Inleiding

'Ezelsbruggetje' is eigenlijk een misleidend woord. Het klinkt als iets voor mensen die te dom zijn om dingen op een normale manier te onthouden. Maar het betekent juist het tegenovergestelde! Ezelsbruggetjes zijn er voor mensen die een handige manier zoeken om veel informatie gemakkelijk te onthouden. Zo houden ze hersencapaciteit over om ook echt iets met die informatie te doen. Dat is niet alleen slim, maar ook efficiënt en praktisch.

Waarschijnlijk heet een ezelsbruggetje zo omdat een ezel maar een smal randje nodig heeft om dat brede lijf van a naar b te krijgen. Aan bijvoorbeeld een plank over een beekje heeft hij genoeg om naar de overkant te komen. Weinig middelen en een maximaal resultaat. Handig beest, eigenlijk, een ezel. En dat wisten ze ook al in de Middeleeuwen, want zo lang bestaat het woord ezelsbruggetje al in deze betekenis.

Ezelsbruggetjes zijn dus voor slimme mensen. Een heel boekje met ezelsbruggetjes is voor slimme mensen die graag overzicht hebben. Ingedeeld naar schoolvak en naar onderwerp binnen dat schoolvak, daar heb je wat aan.

Over dit boek

Er bestaan talloze ezelsbruggetjes. En ik durf best te beweren dat ik een aardige selectie heb gemaakt, maar ik claim geen volledigheid. Dat zou ook niet reëel zijn, want landsgrenzen verschuiven, een nieuwe spelling doet zijn intrede, de weten-

schap schrijdt voort. En dus gaan er ezelsbruggetjes verloren en komen er ezelsbruggetjes bij.

Voor 2002 zal niemand de behoefte hebben gehad om de getallenreeks 2,20371 te kennen. Maar toen werd de euro ingevoerd en vonden veel mensen het handig om de omrekenkoers te onthouden. Met behulp van een ezelsbruggetje, in dit geval de datum 22/03/71, bleek dat heel eenvoudig te zijn.

Aan de andere is de klassieker 'Mijnheer Van Dale Wacht Op Antwoord' inmiddels achterhaald. Hele generaties hebben met behulp van Mijnheer Van Dale leren rekenen. Maar leerlingen van nu hebben niks te maken met Mijnheer Van Dale, want 'Hare Majesteit Wacht Al Vele Dagen Op Antwoord'. En *Zij* heeft natuurlijk het laatste woord. (Meer over Mijnheer Van Dale en Hare Majesteit kun je lezen in hoofdstuk 6: De exacte vakken.)

Zelf aan de slag

Ezelsbruggetjes zijn heel persoonlijk. Wat voor de een heel goed werkt, vindt een ander misschien wel reuze omslachtig. Het kan handig zijn om zelf een ezelsbruggetje te bedenken voor iets dat je maar moeilijk kunt

onthouden. Een aantal tips over hoe je dit extra slim kunt aanpakken, vind je op de allereerste pagina van dit boekje: heel toepasselijk in de vorm van een spiekbrieven.

De pictogrammen in dit boek

Soms wil ik even je bijzondere aandacht vragen voor een bepaald ezelsbruggetje. Omdat het om een belangrijk of bijzonder ezelsbruggetje gaat. Of omdat er een addertje onder het gras zit. Je ziet dan een van de volgende icoontjes staan:

Dat spreekt voor zich, waarschijnlijk. Ik gebruik dit icoontje voor informatie die je volgens mij niet mag missen.

Niet alle onderwerpen zijn even belangrijk. Soms is er gewoon iets grappigs of interessants te vertellen. In die gevallen gebruik ik dit icoontje.

Sommige ezelsbruggetjes vind ik heel slim bedacht of bijzonder handig. Dan krijgen ze deze speciale aanbeveling.

Dit icoontje geldt als waarschuwing. Pas op! Hier ligt een instinkertje op de loer.

Over de bijlage

Helemaal achter in dit boek, na het laatste hoofdstuk, vind je een extraatje. De bijlage bevat lijsten met woorden die je waarschijnlijk heel erg bekend voorkomen uit het Engels, Duits, Frans en Latijn. Je zult versteld staan van het aantal buitenlandse woorden dat je eigenlijk allang kent en zelfs dagelijks toepast.

Hoe nu verder?

Je kunt dit boekje natuurlijk van het begin tot het einde doorlezen. Het onderwerp is er leuk genoeg voor, dus ga vooral je gang. Lees en laat je verrassen door de vindingrijkheid van je medemens.

Maar wij kunnen ons ook voorstellen dat je liever direct op zoek gaat naar dat ene rottige rijtje dat je maar niet kunt onthouden. Om het voor eens en voor altijd in je kop te stampen. Dat is ook een uitstekende aanpak. De verschillende vakken die aan bod komen, staan vermeld in de inhoudsopgave. Achter in het boek staat een trefwoordenregister op alfabetische volgorde. Daar vind je dat rottige rijtje gemakkelijk terug.

Hoofdstuk 1

Nederlands

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ 't Kofschip gaat met de tijd mee
  - ▶ Koppelwerkwoorden onthouden
  - ▶ Moos geeft Sam een klap
  - ▶ Beter spellen
- .....

Als Nederlands je moedertaal is, denk je misschien: ‘Wat valt er nog te leren? Ik kan er prima mee uit de voeten!’ En wie weet heb je nog gelijk ook. Maar Nederlands is een taal met haken en ogen, en een moedeloos makende hoeveelheid uitzonderingen op de regels. De mogelijkheden om fouten te maken lijken oneindig. Wie wel eens heeft meegedaan met het Groot Dictee der Nederlandse Taal, dat ieder jaar wordt georganiseerd, kan erover meepraten. Het gemiddeld aantal fouten in 2008, 2009 en 2010 was – schrik niet – respectievelijk 34, 29 en 32 in een tekst van iets meer dan driehonderd woorden.

Probeer het zelf ook maar eens. Alle dictees staan online op grootdictee.nps.nl. Waarschijnlijk maak je meer fouten dan je van jezelf had verwacht. Laat dat dan een hart onder de riem zijn voor iedereen die Nederlands leert als tweede taal: het is een moeilijke taal, ook voor mensen die ermee zijn opgegroeid.

Grammatica

Veel mensen vinden vooral Nederlandse grammatica lastig. Het is taaie kost, niet altijd even logisch en staat stijf van de rijtjes met regels en uitzonderingen. Met dat laatste ga ik proberen je te helpen. Leuker kan ik het niet maken, wel gemakkelijker.

't Kofschip

't *Kofschip* is voor veel mensen een bekend ezelsbruggetje. Het gaat om de medeklinkers uit het woord (t k fsch p). Werkwoordstammen van zwakke werkwoorden die op een van die letters eindigen, krijgen bij het vervoegen in de verleden tijd een t. In alle andere gevallen wordt het een d. Klinkt ingewikkeld, maar dat is het niet.

Deze werkwoorden vallen onder het regime van 't Kofschip:

✔ **pak**-ken, pak-**te**, gepak-**t**

✔ **stop**-pen, stop-**te**, gestop-**t**

En deze niet:

✔ **ren**-nen, ren-**de**, ge-ren-**d**

✔ **duw**-en, duw-**de**, ge-duw-**d**

In de loop der tijd zijn een paar vrolijke variaties op hetzelfde thema bedacht. Daarvan is 't *Fokschaap* waarschijnlijk de bekendste. Maar ook *Schaftkip*, *Pokkeschoft* en het fraaie *Lit-schuifkip* voldoen uitstekend als ezelsbruggetje.